

Notă informativă
la proiectul hotărârii Guvernului pentru modificarea
Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea
Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea,
evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime
ale violenței, neglijării, exploatării și traficului

1. Denumirea autorului și după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Proiectul hotărârii Guvernului a fost elaborat în vederea implementării acțiunii nr. 8 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului (PNPC) pe anii 2022-2026, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 347/2022, care prevede: „*Elaborarea cadrului normativ în vederea modificării mecanismelor de colaborare intersectorială în conformitate cu noile modificări ale cadrului normativ și cu situația curentă în domeniul protecției copilului*”, precum și în scopul eficientizării mecanismului de cooperare intersectorială, reglementat prin Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 – instrument de bază pentru transpunerea în practică a cadrului normativ special - Legea nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți. În speță, proiectul vizează reglementarea unor mecanisme distincte de intervenție intersectorială, care să răspundă profilului copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea.

Informăm că, odată cu adoptarea *Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor în situație de risc și a copiilor separați de părinți* (în vigoare din anul 2014) subiectul copiilor aflați în conflict cu legea - prin prisma abordării multidimensionale a situației copilului care a săvârșit o faptă penală/contravenție/infracțiune a fost tratat din perspectiva de **victimă a neglijării și violenței** - în toate formele ei, și nu din perspectiva de infractor.

Astfel, indiferent de atingerea vârstei de răspundere penală, specialiștii implicați direct și/sau indirect în protecția copilului, în cadrul intervențiilor multisectoriale și multidisciplinare identifică aceste categorii de copii prin aplicarea *Hotărârii Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului*.

Referitor la copiii care sunt expuși riscului de a comite infracțiuni, datele centralizate de Ministerul Muncii și Protecției Sociale (MMPS) în calitate de autoritate centrală pentru protecția copilului în [Raportul statistic anual „CER – 103 Copiii aflați în situație de risc și copiii separați de părinți”](#) arată că la începutul anului 2023 în evidența autorităților tutelare erau:

- 12 102 copii neglijăți, dintre care 2 014 copii fiind vizați de neglijare în supraveghere;
- 52 copii aflați în evidență că practică vagabondajul, cerșitul, prostituția;
- 78 copii sunt lipsiți de îngrijire și supraveghere din partea părinților din cauza absenței acestora de la domiciliu din motive necunoscute;
- 18 copii care trăiesc în stradă, au fugit sau au fost alungați de acasă.

De asemenea, conform [Raportului privind profilul copiilor din Republica Moldova \(2022\)](#), realizat cu suportul UNICEF Moldova, de către Organizația ”Terre des hommes”, Moldova în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale, datele

privind infracționalitatea juvenilă sunt într-o ușoară descreștere pe parcursul ultimilor 5 ani, constituind 706 cazuri - 8,1% din numărul persoanelor care au comis fapte antisociale, sau 0,20% din numărul total de copii pe țară (anul 2021). Analiza arată că 99% din acești copii au săvârșit infracțiunea **pentru prima dată**, peste 51,5% din copiii vizati provin din familii complete și doar 42,7% sunt încadrați în procesul de studii. Alt aspect relevat în studiu, reflectă că comportamentul antisocial este în mare parte influențat de modelele negative disponibile în cercul de prieteni și mai puțin de climatul social/ modelele negative din comunitate sau familie, unde 1 din 10 copii este expus experiențelor negative/ traumatizante.

Subliniem că în anul 2018, Parlamentul a adoptat *Legea nr. 299/2018 din 30.11.2018 privind măsurile și serviciile pentru copiii cu comportament deviant*, care a evidențiat copiii aflați în conflict cu legea, care nu fac obiectul răspunderii penale, ca fiind copii cu „comportament deviant” și i-au recunoscut drept o categorie separată, diferită de categoria „copiilor aflați în situație de risc”, fără a o defini, precum și fără a ține cont de caracterul discriminatoriu al acesteia, rezultând un act normativ neconform standardelor internaționale în domeniu, ambiguu, care stigmatizează și oferă o perspectivă criminogenă copiilor, precum și care vine în contradicție cu Liniile Directoare ONU și cu principiul interesului superior al copilului.

În cadrul Planului de acțiuni al Consiliului Europei pentru Republica Moldova (2021- 2024), la solicitarea Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Oficiul Consiliului Europei în Republica Moldova a realizat în anul 2022 Raportul de Revizuire a Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant din Republica Moldova, fiind emise recomandări cu privire la dezvoltarea în continuare a legislației privind protecția copiilor aflați în conflict cu legea care nu au împlinit vârsta răspunderii penale în Republica Moldova.

Pornind de la recomandările expertizei vizate, în vederea formulării unor propuneri pentru îmbunătățirea politicilor publice, care să vizeze direct cadrul legal pentru protecția copilului în conflict cu legea, prin Ordinul ministrului muncii și protecției sociale nr. 53/2022 a fost instituit *Grupul de lucru pentru dezvoltarea mecanismului de cooperare intersectorială în scopul oferirii de servicii și măsuri copiilor în conflict cu legea*, format din reprezentanți ai ministerelor de resort, autorităților competente, partenerilor de dezvoltare și reprezentanților sectorului neguvernamental relevant, care să expertizeze la o etapă preliminară procesului de consultare publică, proiectul *instrucțiunii privind mecanismul de cooperare intersectorială*, reglementată de prevederile art. 5, alin. (3) al Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant.

Este de menționat faptul că, pe parcursul anului 2022, cu suportul partenerilor de dezvoltare, au fost realizate o serie de activități conexe (analize/ studii, ateliere de lucru, ateliere de instruire/ informare cu formatori internaționali, vizită de studiu) - activități menite să dezvolte o viziune comună și integrată a tuturor actorilor implicați în eradicarea fenomenului criminalității juvenile, ca ulterior, în baza expertizei deținute, să aducă aportul, prin prisma unei viziuni unice, asupra proiectului prevederilor instrucțiunilor distincte pentru asistența și protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea.

Proiectul elaborat a fost discutat și ajustat în cadrul ședințelor grupului de lucru, membrii grupului de lucru expunându-se pe marginea proiectului inițial (instrucțiune distinctă) în cadrul a două sesiuni distincte de consultare internă pentru definitivarea lui și înaintarea unui produs multisectorial agreat spre promovare publică, conform cerințelor și principiilor transparenței în procesul decizional.

În altă ordine de idei, este de menționat faptul că, în anul 2023 a fost realizată evaluarea ex-post de impact a Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant, urmare căreia Parlamentul, exercitând funcția de control, urmează să ia decizia cu privire la menținerea, modificarea, abrogarea actului normativ supus evaluării sau înlocuirea acestuia cu un act normativ nou. [Raportul de evaluare ex-post](#) a atestat că Legea 299/2018 „nu răspunde adecvat nevoilor copiilor [...], nu este aliniată standardelor internaționale în materie de protecție a drepturilor copilului [...], mai mulți profesioniști au considerat redundante/ inutile o parte a articolelor reglementate”.

Viziunea autorității centrale pentru protecția copilului, susținută de reprezentanții societății civile, precum și de reprezentanți ai comisiei parlamentare de profil, cuprinde etapele introducerii în mod expres a categoriilor de copii expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea în prevederile art. 8 al Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți, acțiune care a fost realizată prin Legea nr. 256/2023 pentru modificarea unor acte normative (reforma sistemului de asistență socială „Restart”). Totodată, se atestă necesitatea promovării proiectului hotărârii Guvernului care să reglementeze mecanisme distincte de intervenție intersectorială, menite să răspundă profilului copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea, în speță - Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 cu privire la aprobarea Instrucțiunilor privind mecanismul intersectorial de cooperare pentru identificarea, evaluarea, referirea, asistența și monitorizarea copiilor victime și potențiale victime ale violenței, neglijării, exploatării și traficului - instrument de bază pentru transpunerea în practică a cadrului normativ special (Legea nr. 140/2013) în domeniul protecției drepturilor copilului.

De asemenea, este de accentuat faptul că, în cadrul unei sesiuni de consultări (septembrie 2023), proiectul a fost prezentat și discutat cu reprezentanții autorităților tutelare teritoriale, care în proporție covârșitoare au susținut promovarea modificărilor propuse în formatul vizat. Suplimentar, activitățile realizate în vederea implementării acțiunii nr. 8 din Planul de acțiuni pentru implementarea Programului național pentru protecția copilului pe anii 2022-2026 au fost discutate în cadrul Grupurilor tematice de lucru create pe baza obiectivelor Programului în cauză ([institute prin ordinul MMPS nr. 135/2023](#)) în cadrul ședinței din 12 decembrie 2023, urmare căreia, partenerii de dezvoltare și reprezentanții societății civile s-au expus pe marginea proiectului, propunerile fiind luate în considerare la definitivarea acestuia.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Proiectul în cauză nu are drept scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul hotărârii Guvernului are drept scop reglementarea procesului de protecție a copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea, precum și fortificarea cooperării autorităților/ instituțiilor cu competențe în domeniu.

Acesta reglementează:

- mecanismul de coordonare la nivel central a politicilor și practicilor de lucru care vizează copiii expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea prin crearea pe lângă Ministerul Muncii și Protecției Sociale a Consiliului consultativ pentru protecția copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea;
- mecanismul de intervenție la nivel teritorial și local pentru asistența acestora;

- procedurile, etapele, actorii responsabili pentru referirea și înregistrarea cazurilor copiilor expuși riscului de a comite infracțiuni și a copiilor în conflict cu legea;- procesul de evaluare și procedura de stabilire, prelungire, schimbare sau anulare a măsurilor destinate protecției copiilor vizați;- procedurile de evaluare, documentare, evidență a copilului în privința căruia s-a dispus supravegherea specializată, plasamentul în servicii sociale specializate și cu specializare înaltă și Serviciile de asistență și suport aplicate în cadrul acestor măsuri;

- procedura de monitorizare și raportare;

- reglementarea procedurilor de intervenție a lucrătorilor Biroului de probațiune teritorial în cazurile copilului expus riscului de a comite infracțiuni, copilului în conflict cu legea.

De asemenea, se propune data intrării în vigoare a prezentului proiect a hotărârii Guvernului din data publicării acestuia în Monitorul Oficial, reieșind din necesitatea asigurării aplicării uniforme a mecanismului de cooperare intersectorial reglementat în Hotărârea Guvernului nr. 270/2014 de către toți specialiștii vizați în domeniul protecției copiilor aflați în situație de risc, în vederea asigurării drepturilor fundamentale ale copiilor și a interesului superior al acestora.

5. Fundamentarea economico-financiară

Implementarea proiectului hotărârii Guvernului nu necesită cheltuieli financiare suplimentare.

6. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare

Proiectul nu prevede introducerea modificărilor în alte acte normative.

Ministerul Muncii și Protecției Sociale a completat anterior (prin Legea nr. 256/2023) prevederile art. 8 al *Legii nr. 140/2013 privind protecția specială a copiilor aflați în situație de risc și a copiilor separați de părinți* cu 2 categorii distincte de copii aflați în situație de risc: **copiii expuși riscului de a comite infracțiuni sau se află în conflict cu legea.**

În continuare, urmare evaluării ex-post de impact a Legii nr. 299/2018 privind măsurile și serviciile destinate copiilor cu comportament deviant, Parlamentul urmează să ia decizia cu privire la menținerea, modificarea, abrogarea actului normativ supus evaluării sau înlocuirea acestuia cu un act normativ nou.

7. Avizarea și consultarea publică a proiectului

Anunțul privind inițierea elaborării proiectului actului normativ a fost plasat pe portalul: particip.gov.md și poate fi accesat la următorul link: https://particip.gov.md/ro/document/stages/*/10679.

8. Constatările expertizei anticorupție

Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei Centrului Național Anticorupție.

9. Constatările expertizei de compatibilitate

Nu se aplică.

10. Constatările expertizei juridice

Proiectul hotărârii Guvernului urmează a fi supus expertizei Ministerului Justiției.

11. Constatările altor expertize

Nu se aplică.